

Posudek vedoucí práce Hany Dufkové na bakalářskou práci

Elišky Vojtěchové Učitelské hodnocení slohových prací v útvaru líčení

Eliška Vojtěchová si pro svoji bakalářskou práci vybrala oblast, která ji osobně zajímá, a celou dobu přistupovala k psaní systematicky, energicky, a nemýlím-li se, dokonce nadšeně. Pokud má bakalářská práce studující posouvat kupředu, naplnilo se to u autorky vrchovatě. Poprvé zpracovávala dotazníkové šetření, poprvé zkoumala různé technické nástroje pro tvorbu dotazníku, poprvé ho distribuovala a hodnotila, poprvé se setkala s pilotáží výzkumu, poprvé podle svých slov promýšlela užívání generického maskulina. Byla radost sledovat, jak si s každým novým úkolem poradila a jak se odborně vyvíjela. Myslím, že ji upřímně zajímalo stanovení hypotéz a jejich ověření. Když získala hodnocení z pilotáže, zapracovala je s pokorou a nelíčeným zaujetím. Po pilotáži se rozhodla, jak ostatně v bakalářské práci popisuje, zkoumat víc rolí zadání práce a ptát se respondentů/respondentek na jeho podobu a ukázalo se, že někdo přičítal některé nekvality písemné práce právě zadání, nikoli práci samé. To je velmi zajímavé zjištění, které spolu s dalšími odkrývá slabiny tradičního uchopení tohoto, podle mě tedy periferního a neaktuálního, útvaru.

K části, která sdružuje výklady pojmů a konceptů klíčových pro tuto práci, jak jsou podány v učebnicích a dalších výukových materiálech, nemám v současné podobě už žádné výhrady. Autorka pracovala samostatně, postupně se velmi vylepšila v práci se zdroji a ve výstavbě celého textu. Zejména pasáž o hodnocení ve školách a část věnovanou přímo jazykovým prostředkům typickým pro útvar líčení považuju za velmi dobré.

Autorka ve výzkumné části využila autentickou písemnou práci z nabídky čtyř prací, které nám po dohodě poskytl Cermat. Autorka sama zvolila práci, ve které byl největší potenciál k barvitému hodnocení. Při výběru práce jsme se tak shodly.

Při sestavování dotazníku Eliška Vojtěchová postupovala z velké části samostatně, v několika fázích ho ovšem konzultovala a finální podoba je výsledkem několikafázového dialogu mezi námi. Například tak nebyla zařazena otázka na pohlaví v části s osobními údaji, protože jsme nepředpokládaly žádnou korelaci. Zcela sama přidala autorka do dotazníku i poslední otázku *Co byste poradil/a někomu, kdo s hodnocením písemných prací začíná? Jaký byste mu doporučil/a způsob hodnocení?*, která se mně jako vedoucí práce zdála vcelku vybočující. Vzhledem k zaujetí autorky bylo ale snadné některé kroky respektovat, protože byt se mohly zdát nestandardní, byly autentické a promyšlené.

Získané odpovědi ukázaly značnou variabilitu přístupů k tomuto žánru i k hodnocení celkově. Překvapující je už jen to, že téměř polovina lidí uvedla, že práce podle nich neodpovídá žánru líčení plně, ale uvedli „spíše ano“, případně „spíše ne“. Velmi se lišilo i navrhované hodnocení písemné práce. Myslím, že se Elišce Vojtěchové povedlo prokázat, že přístup k tomuto žánru a jeho hodnocení je mezi vyučujícími variabilní. Taková zpráva sice podle mě není až tak překvapivá, ale rozhodně by měla budit pozornost. Měla by se stát střípkem k diskusi o hodnocení písemných prací ve školách celkově.

Nabádala jsem autorku, aby si zvolila jednotný postup při ne/vyjadřování genderu (tedy klidně i generické maskulinum, ale jednotně). V naprosté většině autorka ve výsledku využívá obě rodové podoby psané přes lomítko. Text je tím při čtení trochu zatížen, to je třeba přiznat, ale v principu oceňuju, že se k dané problematice autorka postavila vědomě a se zájmem, a to

zejména po pilotáži, kde ji k uvažování o genderu přiměl jeden pilotující. Velmi bych si přála, aby se její přístup v této věci nestal předmětem kritiky, protože ho vnímám jako otevřený a respektující i k věcem, o nichž podle svých slov dosud významně nepřemýšlela, a věřím, že časem možná autorka vytvoří text, který bude i přes citlivé používání genderu snáz čitelný, než je v některých pasážích její bakalářská práce.

Z jazykového hlediska je práce dobrá. Těžko se mi soudí pouze samotný výsledek, protože jsem přihlížela významnému progresu nejen ve využívání jazykových prostředků, ale i ve formulování myšlenek. Autorka místy stále používá koncentraci značně krátkých vět, u některých výrazů v práci užívá rozličné tvary (např. *píší* × *píšou*), někde má nestandardní typografická řešení. Jistě by příště bylo ku prospěchu vyhradit si dostatečnou mentální kapacitu na další a další čtení a cizelování práce, aby v ní byly elegantněji řešeny různé terminologické a pojmové otázky, např. označování *praktické* × *výzkumné* části práce nebo už zmiňované sjednocení genderu. Úroveň bohemistické bakalářské práce ovšem i přes tyto poznámky práce zcela naplňuje.

Otázky k obhajobě

Ráda bych Vás poprosila, abyste s odstupem ještě jednou nahlédla do vyplněných dotazníků a zkusila vysledovat souvislost mezi některými zjišťovanými osobními údaji a mezi získanými odpověďmi. Nenajde se tady přece jen nějaký zajímavý vztah?

Kterou radu poskytnutou v závěru dotazníku jste zvláště ocenila? Byla některá nová?

Na závěr bych ráda poprosila o zhodnocení, v čem vidíte svoji práci jako přínosnou: Co by si z výsledků práce měli vzít vyučující, kteří se se svojí třídou pustí do psaní líčení?

Bakalářskou práci Elišky Vojtěchové s radostí doporučuju k obhajobě a navrhuju ji klasifikovat jako výbornou.

Praha 25. 5. 2024

Hana Dufková

Ústav českého jazyka a teorie komunikace